Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
E. SHARPSTON
представено на 27 март 2014 година[1]

Дело C-578/11 P

Deltafina SpA
срещу

Европейска комисия

„Жалба — Конкуренция — Освобождаване от глоби или намаляване на техния размер по делата за картели — Задължение за сътрудничество на предприятие съгласно Известие относно сътрудничеството — Процесуално нарушение — Решение, основано на изслушани в нарушение на Процедурния правилник на Общия съд свидетели — Нарушение на правото на защита — Нарушение на основното право на справедлив процес в разумен срок от Общия съд“

1. С настоящата жалба Deltafina SpA (наричано по-нататък „Deltafina“) оспорва решение на Общия съд[2], което потвърждава решение на Европейската комисия относно нарушения на правилата за конкуренция, които нарушения са свързани с картел на италианския пазар за изкупуване и първична преработка на суров тютюн[3]. По време на административната фаза на производството и в контекста на действащия по същото време режим на намаляване на санкциите[4] Комисията предоставя на Deltafina условно освобождаване от глоба въз основа на оказаното от него сътрудничество при разследването. Впоследствие обаче със спорното решение Комисията оттегля освобождаването. Основните въпроси, повдигнати от Deltafina в настоящото производство, засягат значението на задължението за сътрудничество на предприятие в рамките на режима на намаляване на санкциите, въпроса дали в първоинстанционното производство има процесуални нарушения, които са засегнали правото на Deltafina на защита, и оплакването, че Общият съд не се е произнесъл с решение в разумен срок.

Правна уредба

Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи

2. Член 6, параграф 1 ЕКПЧ предвижда, че всяко лице има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд.

1 — Език на оригиналния текст: английски.

2 — Решение от 9 септември 2011 г. по дело Deltafina/Комисия (T–12/06, Сборник, стр. II-5639, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“).

3 — Решение 2006/901/ЕО на Комисията от 20 октомври 2005 г. относно производство по прилагане на член 81, параграф 1 [ЕО] (дело COMP/C.38.281/B.2 — Суров тютюн — Италия) (нотифицирано под номер C(2005) 4012 окончателен) (наричано по-нататък „спорното решение“), резюме на което е публикувано в *Официален вестник на Европейския съюз* от 13 декември 2006 г. (ОВ L 353, 2006 г., стр. 45).

4 — Вж. точки 11—14 по-долу.

Основни права

3. Член 41 от Хартата на основните права на Европейския съюз [5] гарантира, че всеки има право засягащите го въпроси да бъдат разглеждани от институциите, органите и агенциите на Съюза безпристрастно, справедливо и в разумен срок.

4. Член 47 от Хартата е озаглавен „Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес“. Той предвижда по-специално: „Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. […]“. Член 48 от Хартата гарантира презумпцията за невиновност и правото на защита [6].

5. Хартата гласи, че нейните разпоредби се отнасят за институциите и органите на Съюза при зачитане на принципа на субсидиарност, както и за държавите членки, единствено когато те прилагат правото на Съюза. В този смисъл те зачитат правата, спазват принципите и насърчават тяхното прилагане в съответствие със своите компетенции и при зачитане на предоставените в Договорите компетенции на Съюза [7].

6. Когато гарантирани от Хартата права съответстват на права, заложени в ЕКЗПЧ, тяхното тълкуване следва да бъде еднакво [8].

Договор за функционирането на Европейския съюз

7. Член 101 ДФЕС (предишен член 81 ЕО) забранява на предприятия да участват в споразумения, решения и съгласувани практики, които предотвратяват, ограничават или нарушават конкуренцията в рамките на вътрешния пазар.

Глоби в правото на конкуренцията

Регламент (ЕО) на Съвета № 1/2003

8. Съгласно член 23 от Регламент № 1/2003 [9] Комисията може да приеме решение за налагане на санкции на предприятия, когато по-специално, умишлено или поради небрежност, те нарушават член 101 ДФЕС [10]. При определяне на размера на санкцията се взема предвид както тежестта, така и продължителността на нарушението [11]. Когато се налагат глоби, трябва да се зачитат основните права и да се съблюдават принципите на Хартата, а Регламент № 1/2003 следва да се тълкува и прилага при зачитане на тези принципи [12].

5 — ОВ C 83, 2010 г., стр. 2 (наричана по-нататък „Хартата“).

6 — Подобна гаранция се съдържа и в член 6, параграф 2 от ЕКПЧ.

7 — Член 51, параграф 1.

8 — Член 52, параграф 3.

9 — Регламент от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167) (наричан по-нататък „Регламент № 1/2003“). Регламент № 17 на Съвета от 6 февруари 1962 г., Първи регламент за прилагането на членове [81] и [82] от Договора (ОВ 13; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 3) (наричан по-нататък „Регламент № 17“) е отменен с член 43, параграф 1 от Регламент № 1/2003. В част 2.6 от спорното решение Комисията се позовава и на двата регламента като правно основание за наложените глоби. Относимите разпоредби от Регламент № 17 са член 15, параграф 2 и член 17. Тези разпоредби съответстват на член 23, параграфи 2 и 3 и член 31 от Регламент № 1/2003. В настоящото заключение позоваванията се отнасят до разпоредбите на Регламент № 1/2003, който следва да се тълкува като обхващащ и член 15, параграф 2 и член 17 от Регламент № 17, тъй като тези разпоредби практически не са изменени, що се отнася до поставените в настоящото производство по обжалване проблеми.

10 — Член 23, параграф 2.

11 — Член 23, параграф 3.

12 — Съображение 37 от Регламент № 1/2003.

9. Член 31 от Регламент № 1/2003 предвижда: „Съдът разполага с неограничена юрисдикция да осъществява контрол върху решения, с които Комисията е постановила санкция или периодично санкционно плащане. Той може да отмени, намали или увеличи наложената санкция или периодичното санкционно плащане“ [13].

Насоки относно метода за определяне размера на глобите

10. Към момента на настъпване на събитията са приложими и Насоките на Комисията от 1998 г. [14]. Според преамбюла основната сума на глобата се определя чрез събиране на сумите, установени за тежестта и продължителността на нарушението. След това тази сума може да бъде намалена при наличие на смекчаващи обстоятелства, като ефективно сътрудничество на предприятието в рамките на производството, извън предвиденото в Известието относно сътрудничеството [15]. В Насоките на Комисията от 1998 г. също се приема, че при определени обстоятелства е приемливо дадено предприятие да бъде освободено от глоби [16].

Известието на Комисията относно освобождаване от глоби и намаляване на техния размер по дела за картели

11. Във въведението към Известието на Комисията относно освобождаване от глоби и намаляване на техния размер по делата за картели [17] се обяснява, че то засяга сериозни нарушения на правилата за конкуренция, като определяне на цените, на квоти за производство или продажби и разпределяне на пазарите от картели. Комисията отбелязва, че определени предприятия, участващи в такива незаконни практики, са готови да преустановят участието си в тях и да я уведомят за съществуването на такива споразумения, но се обезсърчават от големите глоби, които евентуално може да им бъдат наложени. Комисията счита, че благоприятното третиране на предприятията, които ѝ сътрудничат, е в интерес на (по това време) Общността. Един решаващ принос за започване на разследване или за установяване на нарушение може да оправдае предоставянето на освобождаване от всякакви глоби на съответното предприятие, при условие че са изпълнени определени допълнителни изисквания. Освен това поради сътрудничеството на едно или няколко предприятия Комисията може да намали размера на наложените глоби. Всяко такова намаляване трябва да отразява действителния принос на предприятието от гледна точка на качеството и времето за доказване на нарушението от Комисията. Намаляването е ограничено до предприятията, които предоставят на Комисията доказателства, добавящи съществена стойност към тези, с които тя вече разполага [18].

12. Раздел А от Известието относно сътрудничеството от 2002 г. е озаглавен „Освобождаване от глоби“. Точка 8 гласи, че Комисията ще предостави на предприятие освобождаване от глобите, които в противен случай биха били наложени, ако във връзка с твърдян картел, засягащ Общността, това предприятие е първото, което предостави доказателства, които по мнение на Комисията: а) ѝ позволяват да приеме решение, с което се разпорежда извършването на

13 — Вж. също член 261 ДФЕС и съображение 33 от Регламент № 1/2003.

14 — Насоки на Комисията от 1998 г. относно метода за определяне на размера на глобите, налагани съгласно член 15, параграф 2 от Регламент № 17 и член 65, параграф 5 от Договора за ЕОВС (ОВ C 9, 1998 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 3, стр. 69) (наричани по-нататък „Насоките на Комисията от 1998 г.“). Този текст вече е заменен от Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, налагани съгласно член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003 (ОВ C 210, 2006 г., стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 4, стр. 264).

15 — Вж. точки от 11—14 по-долу.

16 — Вж. раздел 4, който се позовава на Известието относно сътрудничеството от 1996 г. (вж. бележка под линия 17 по-долу).

17 — (ОВ C 45, 2002 г., стр. 3; наричано по-нататък „Известие относно сътрудничеството от 2002 г.“). Това известие заменя Известие на Комисията относно неналагането на санкции или намаляването на техния размер в случаите на картел (ОВ C 207, 1996 г., стр. 4) (наричано по-нататък „Известие относно сътрудничеството от 1996 г.“). Настоящата редакция е Известие на Комисията от 2006 г. относно освобождаване от глоби и намаляване на техния размер по делата за картели (ОВ C 298, 2006 г., стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 5, стр. 3) (наричано по-нататък „Известие относно сътрудничеството от 2006 г.“).

18 — Вж. точки 1—7.

проверки; или б) биха могли да ѝ дадат възможност да установи нарушение на член 81 от Договора за ЕО. Съгласно раздел Б предприятия, които не са изпълнили условията за предоставяне на *освобождаване*, въпреки това могат да получат *намаляване* на глобата, която в противен случай може да им бъде наложена [19].

13. Освен тези изисквания, за да може дадено предприятие да получи освобождаване от глоба, трябва да са изпълнени и следните кумулативни условия от точка 11 от известието:

„а) предприятието сътрудничи на Комисията пълно, непрекъснато и експедитивно в рамките на цялото административно производство, като ѝ предоставя всички доказателства във връзка с предполагаемото нарушение, които постъпят в негово притежание или са достъпни за него. По-специално то трябва да остане на разположение на Комисията, за да отговаря незабавно на всякакви искания, които могат да допринесат за доказване на фактите;

б) предприятието преустановява участието си в твърдяната неправомерна практика не по-късно от момента, в който предостави доказателствата по точка 8, буква а) [или] буква б) в зависимост от случая;

в) предприятието не е извършило действия за принуждаване на други предприятия да участват в нарушението“ [неофициален превод].

14. Процедурата за подаване на заявление за освобождаване от глоби е изложена в точки 12—19. Ако в края на административното производство предприятието е изпълнило определените в точка 11 условия, в окончателното си решение Комисията може да му предостави освобождаване от глоби. Неспазването на някое от определените в раздел А или Б изисквания във всеки момент от административното производство може да доведе до загуба на всяко благоприятно третиране [20].

Спорното решение и обстоятелствата, които го предхождат

Картелът

15. Точки 2—20 от обжалваното съдебно решение обясняват изчерпателно обстоятелствата, предхождащи спорното решение.

16. Последователността на събитията е накратко следната. На 3, 4 и 5 октомври 2001 г. Комисията извършва проверки в седалищата на Fédération européenne des transformateurs de tabac [Европейска федерация на преработвателите на тютюн] (наричана по-нататък „Fédération“) и на Maison des métiers du tabac в Брюксел [Сдружение на занаятите, свързани с тютюна] (Белгия). С факс от същия ден Fédération информира за тези проверки всичките си членове, включително Associazione professionale trasformatori tabacchi italiani (Професионално сдружение на италианските преработватели на суров тютюн, наричано по-нататък „APTI“). На същите дати Комисията извършва проверки и в седалищата на тримата основни испански преработватели на суров тютюн, както и на двете испански сдружения на преработвателите и производителите на суров тютюн.

19 — Вж. точка 20.

20 — Вж. точка 30.

17. На 19 февруари 2002 г. Deltafina, италиански преработвател на суров тютюн (и член на APTI), представя на Комисията заявление за освобождаване от глоба по реда на Известието относно сътрудничеството от 2002 г. и при условията на евентуалност — за намаление на размера на глобата по реда на раздел Б от същото известие. Заявлението за освобождаване от глоба се отнася до твърдян картел между преработвателите на суров тютюн на италианския пазар. На 6 март 2002 г. Комисията информира Deltafina, че заявлението му отговаря на условията, посочени в точка 8, буква б) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г., и че тя ще му предостави в края на административното производство освобождаване от глоби за всяко нарушение, установено вследствие на извършеното от Комисията разследване във връзка с представените доказателства, при условие че Deltafina изпълни всички посочени в точка 11 от посоченото известие условия. На 14 март 2002 г. е проведена среща между службите на Комисията и представителите на Deltafina и Universal Corporation[21], за да бъдат обсъдени условията на сътрудничеството на Deltafina с Комисията (наричана по-нататък „срещата от 14 март 2002 г.“). По време на тази среща е бил обсъждан поверителният характер на заявлението на Deltafina за освобождаване от глоби. На 19, 21, 25 и 26 март 2002 г. Deltafina предоставя на Комисията допълнителни сведения. На 22 март 2002 г. е проведен телефонен разговор между представителите на Deltafina и длъжностното лице на Комисията, натоварено с преписката, при който са обсъдени няколко въпроса относно сътрудничеството на Deltafina с Комисията.

18. На 2 април 2002 г. външният правен консултант на Universal информира външните правни консултанти на Standard Commercial Corp. и на Dimon Inc., дружества майки съответно на Transcatab SpA (наричано по-нататък „Transcatab“) и на Dimon Italia Srl (наричано по-нататък „Dimon Italia“), две италиански дружества за първична преработка на суров тютюн, че Deltafina е подало до Комисията заявление за освобождаване от глоби за картела между преработвателите на пазара на тютюн в Италия. Сутринта на 4 април 2002 г. е проведена среща на ръководството на APTI (наричана по-нататък „срещата на APTI“). На тази среща президентът на Deltafina информира присъстващите, че дружеството е започнало да сътрудничи на Комисията по реда на Известието относно сътрудничеството от 2002 г. Същия ден следобед, а именно на 4 април 2002 г., Dimon Italia и Transcatab, чиито представители са присъствали на срещата на APTI, също представят заявления за благоприятно третиране по реда на Известието относно сътрудничеството от 2002 г.

19. На 25 февруари 2004 г. Комисията представя своето изложение на възраженията. На устното изслушване пред служителя по изслушването на 22 юни 2004 г., в което участва Deltafina, представител на Dimon Italia привлича вниманието на Комисията върху два приложени към преписката документа, които обобщават изявлението на президента на Deltafina по време на срещата на APTI. На 21 декември 2004 г. Комисията приема допълнение на своето изложение на възраженията, с което уведомява Deltafina и останалите засегнати предприятия за своето намерение да не предоставя на посоченото дружество освобождаване от глоби поради нарушение на задължението за сътрудничество, предвидено в точка 11, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г.

Спорното решение и определяне на размера на глобата

20. На 20 октомври 2005 г. Комисията приема спорното решение. Член 1 от него гласи, че Deltafina и Universal са нарушили член 81, параграф 1 ЕО през посочените периоди[22], като са участвали в споразумения и/или съгласувани практики в сектора на суровия тютюн в Италия. Съгласно член 2 от спорното решение на Deltafina и Universal е наложена глоба солидарно в размер на 30 000 000 EUR.

21 — Дружеството майка на Deltafina (наричано по-нататък „Universal“).

22 — Продължителността на нарушението е от 29 септември 1995 г. до 19 февруари 2002 г.

21. При определяне на основния размер на глобата са взети предвид всички обстоятелства по случая, съгласно член 23, параграф 3 от Регламент № 1/2003. Така Комисията разглежда по-конкретно: (i) тежестта и продължителността на нарушението; (ii) много сериозният характер на нарушението на правилата на конкуренцията; (iii) конкретният пазарен дял на всяко предприятие (Deltafina е най-големият изкупвач на суров тютюн на засегнатия пазар); (iv) обстоятелството, че Deltafina принадлежи към многонационална група, която представлява най-големите търговци на тютюн в света (за се да придаде на глобата възпиращ ефект, към началния размер е приложен коефициент 1,5); и (v) продължителността на нарушението (този размер е увеличен с 60 %).

22. По-нататък Комисията отчита като смекчаващо обстоятелство в полза на Deltafina ефективното му сътрудничество в рамките на производството извън предвиденото в Известието относно сътрудничеството от 2002 г. Основният размер на глобата е намален по две причини. Deltafina е първото предприятие, подало заявление за прилагане на Известието относно сътрудничеството от 2002 г., и първото предприятие, на което Комисията е предоставила условно освобождаване от глоба. Deltafina отначало е допринесло съществено за разследването на Комисията и е продължило да сътрудничи в хода на цялото производство, като се изключат фактите, които оправдават отказа за окончателно освобождаване от глоба.

23. Освобождаването от глоба е оттеглено, защото Комисията счита, че Deltafina не е изпълнило условията по точка 11, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г. Макар Deltafina да е знаело, че Комисията има намерение да извърши проверки на място в периода между 18—20 април 2002 г., неговият президент умишлено е уведомил двамата си основни конкуренти за подаването на заявлението за освобождаване от глоба на 4 април 2002 г., преди да бъдат извършени тези проверки. Поведението на Deltafina е могло сериозно да компрометира резултата от проверките на Комисията и дружеството е знаело или най-малкото е трябвало да знае това, особено като се има предвид, че е било изрично уведомено от Комисията за тяхното предстоящо извършване и е било приканено да укрие заявлението си за освобождаване от глоба, за да не компрометира изхода от тях. В това отношение нито обсъждането по време на срещата от 14 март 2002 г., нито последващото поведение на Комисията показват, че тя е приела, че Deltafina неизбежно би оповестило заявлението си за прилагане на Известието относно сътрудничеството от 2002 г. на своите конкуренти.

24. Комисията признава както практическите трудности на Deltafina да укрие заявлението за освобождаване от глоба, така и обстоятелството, че ако Deltafina е трябвало да оповести заявлението за освобождаване от глоба на своите конкуренти, вероятността за успех на последвалите проверки би намаляла до голяма степен. Deltafina обаче оповестява своето заявление за освобождаване от глоба на срещата на APTI съзнателно и по своя инициатива. Обстоятелството, че Deltafina изобщо не е уведомило Комисията за това оповестяване, показва, че то не е очаквало Комисията да одобри поведението му. Освен това Universal също не е уведомило незабавно Комисията за оповестяването, извършено от неговия външен правен консултант на 2 април 2002 г.

Производство пред Общия съд и обжалваното съдебно решение

25. На първа инстанция Deltafina иска от Общия съд:

— да отмени глобата, наложена му с член 2 от спорното решение,

— при условията на евентуалност да намали нейния размер,

— да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

26. Deltafina посочва седем основания. В първите три основания, посочени като главни, и които са насочени към отмяна на спорното решение, Deltafina твърди, че Комисията е допуснала три явни грешки: (i) като е отнела освобождаването от глоба на основание на погрешна фактическа преценка; (ii) като е счела, че Deltafina е нарушило задължението за сътрудничество в точка 11, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г; и (iii) като твърди, че оповестяването от страна на Deltafina на неговото заявление за освобождаване от глоба е компрометирало разследването. В четвъртото си основание Deltafina твърди, че са нарушени принципите на защита на оправданите правни очаквания, на добра администрация и на пропорционалност. След това Deltafina посочва три основания при условията на евентуалност с цел да се намали размерът на глобата. В петото основание се твърди, че има нарушение на принципа на пропорционалност поради прекомерно високия начален размер на глобата. В шестото основание се твърди, че Комисията е направила грешка, като е приела, че Universal носи солидарна отговорност за поведението на Deltafina, и поради това налага на последното прекомерно висока глоба. В седмото основание се твърди, че е направена погрешна преценка на смекчаващите обстоятелства. Впоследствие Deltafina се отказва от шестото основание.

27. В съдебното заседание пред Общия съд Deltafina за пръв път се опитва да твърди, че Комисията е нарушила принципа на равно третиране, тъй като е намалила размера на глобата и на Deltafina, и на Dimon Italia с 50 %. Общият съд постановява, че това основание е недопустимо съгласно член 48, параграф 2 от неговия процедурен правилник.

28. С обявено на 9 септември 2011 г. решение Общият съд отхвърля изцяло жалбата и осъжда Deltafina да заплати съдебните разноски.

Жалбата и производството пред Съда

29. В жалбата си Deltafina излага четири основания, които могат да бъдат обобщени, както следва. Първо, Общият съд допуснал грешка, като не се е произнесъл по въпроса дали в светлината на „основните правила“ [23], определени на срещата от 14 март 2002 г., Комисията е можела основателно да направи извода, че Deltafina е нарушило задължението си за сътрудничество, като на срещата на APTI е оповестило, че е подало заявление за освобождаване от глоби. По този начин Общият съд заместил страните, като впоследствие определил реда и условията за изпълнение на задължението за сътрудничество на Deltafina и с това нарушил правото му на защита.

30. Второ, Общият съд не установил фактите нито в достатъчна степен, нито правилно, и не се съобразил с някои основни принципи относно събирането на доказателства, тъй като изслушал свидетелски показания относно основните правила в рамките на неформална, а оттам и опорочена процедура, на двама участници в срещата от 14 март 2002 г., без да спази гаранциите, предвидени в собствения му процедурен правилник.

31. Трето, Общият съд не се е произнесъл в разумен срок. Продължителността на производството пред Общия съд от пет години и осем месеца била прекомерна, като след приключване на писмената фаза на производството до решението за откриване на устната му фаза изминали над 43 месеца.

23 — „Основните правила“ или „правилата на играта“ се отнасят до конкретните условия на твърдяното споразумение между Deltafina и Комисията: вж. точка 62 по-долу.

32. Четвърто, Общият съд неоснователно отказал да се произнесе в съответствие със своята неограничена юрисдикция по представения за пръв път на заседанието довод на Deltafina, че наложената от Комисията глоба е непропорционална и дискриминационна, тъй като Комисията приложила еднакво намаляване на глобата за Deltafina и Dimon Italia, въпреки съществената разлика в приноса им към разследването на Комисията, което е довело до установяване на нарушение.

33. Производството пред Съда е спряно след съдебното заседание на 13 ноември 2012 г. в очакване на решението на големия състав на Съда по делата Gascogne Sack Deutschland/Комисия[24], Kendrion/Комисия[25] и Groupe Gascogne/Комисия[26]. В тези дела Съдът преразглежда своята практика относно оплаквания в контекста на жалба, че Общият съд не се е произнесъл в разумен срок. Решенията по тези дела са постановени на 26 ноември 2013 г. Поради това настоящото заключение е отложено, за да могат тези решения да бъдат взети предвид.

Трето основание: превишаване на разумния срок за постановяване на решение

34. Уместно е да се разгледа най-напред третото основание на жалбата на Deltafina, тъй като то е съвсем различно от повдигнатите в първото, второто и четвъртото основание въпроси по същество.

Резюме на изложенията

35. Deltafina изтъква, че Общият съд е нарушил членове 42 и 47 от Хартата, като не се е произнесъл в разумен срок. Deltafina съответно моли Съда да отмени обжалваното съдебно решение или при условията на евентуалност да намали значително размера на наложената му глоба.

36. В сравнение с продължителността на производството по дело Baustahlgewebe GmbH/Комисия[27], едно по-сложно дело, в което Съдът постановява, че пет години и шест месеца са прекомерно забавяне (след приключване на писмената фаза на производството до решението за откриване на устната му фаза са изминали 32 месеца), е ясно, че в настоящото дело продължителността на производството пред Общия съд е прекомерна. В настоящия случай производството продължава пет години и осем месеца и след приключване на писмената фаза на производството до решението за откриване на устната му фаза изминават 43 месеца. Deltafina не е допринесло за продължителността на това производство. Макар че крайният срок за представяне на писмена реплика е суспендиран от 6 юли 2006 г. до 16 октомври 2006 г., след като Deltafina иска от Общия съд да разпореди Комисията да представи документ, Deltafina представя своята писмена реплика в определения срок. Делото е от съществено значение за Deltafina по две причини. Първо, размерът на наложената глоба е значителен. Второ, то засяга принципен въпрос, а именно дали предприятие, което е поискало освобождаване от глоба, може правомерно да сключи споразумение с Комисията относно начина на изпълнение на неговото задължение за сътрудничество за целите на Известието относно сътрудничеството от 2002 г.

24 — Решение от 26 ноември 2013 г. (C-40/12 P, наричано по-нататък „Решение по дело Gascogne Sack Deutschland“).

25 — Решение от 26 ноември 2013 г. (C-50/12 P, наричано по-нататък „Решение по дело Kendrion“).

26 — Решение от 26 ноември 2013 г. (C-58/12 P, наричано по-нататък „Решение по дело Groupe Gascogne“).

27 — Решение от 17 декември 1998 г. (C-185/95 P, Recueil, стр. I-8417, наричано по-нататък „Решение по дело Baustahlgewebe“).

37. Комисията счита, че доводът на Deltafina е неоснователен. Първо, тя оспорва изчислената от Deltafina продължителност на производството. Според нея производството е продължило пет години, три месеца и осем дни (по-малко от продължителността на производството по делото Baustahlgewebe). Искането на Deltafina за продължаване на срока за представяне на неговата писмена реплика увеличило производството с четири месеца и дванадесет дни. Второ, съгласно установената съдебна практика, за да се прецени дали има прекомерно забавяне на решение, трябва да се вземат предвид конкретните обстоятелства в дадения случай. Deltafina е участвало в сложен картел, който е довел до поредица от свързани нарушения, а засегнатите предприятия са подали искания за отмяна на едно и също решение на Комисията [28]. Делата се водят на три различни езика (английски, италиански и испански). Освен това по делото Deltafina има сложни въпроси от фактическо и правно естество. Следователно продължителността на производството пред Общия съд не бива да се счита за прекомерна. Трето, дори Съдът да установи, че продължителността на производството пред Общия съд е прекомерна, това обстоятелство не бива да води до отмяна на спорното решение.

Преценка

38. Първо, според Европейския съд по правата на човека при превишаването на разумния срок за постановяване на решение — което е процесуално нарушение, съставляващо и нарушение на основно право — засегнатото лице трябва да разполага с ефективно средство за правна защита, което да му осигурява подходяща компенсация [29].

39. Второ, когато няма никакви данни, които да сочат, че прекомерната продължителност на производството пред Общия съд е повлияла върху изхода на спора, неспазването на разумен срок за постановяване на решение не може да води до отмяна на обжалваното съдебно решение [30]. Това е така, защото, когато неспазването на разумен срок за постановяване на решение не е повлияло върху изхода на спора, отмяната на съдебното решение няма да отстрани последиците от допуснатото от Общия съд нарушение на принципа на ефективната съдебна защита [31].

40. Трето, в случая Deltafina не представя пред Съда данни, от които да личи, че неспазването от Общия съд на разумен срок за постановяване на решение може да е повлияло върху изхода от спора.

28 — Делата и съответните решения в сектора на суровия тютюн в Испания са: Решение на Общия съд от 27 октомври 2010 г. по дело Alliance One International и др./Комисия (T-24/05, Сборник, стр. II-5329), Решение на Общия съд от 8 септември 2010 г. по дело Deltafina/Комисия (T-29/05, Сборник, стр. II-4077), Решение на Общия съд от 3 февруари 2011 г. по дело Cetarsa/Комисия (T-33/05), Решение на Общия съд от 8 март 2011 г. по дело World Wide Tobacco España/Комисия (T-37/05), Решение на Общия съд от 12 октомври 2011 г. по дело Agroexpansión/Комисия (T-38/05, Сборник, стр. II-7005) и Решение на Общия съд от 12 октомври 2011 г. по дело Alliance One International/Комисия (T-41/05, Сборник, стр. II-7101). В сектора на суровия тютюн в Италия има шест дела, включително това на Deltafina, а по другите са постановени: Решение на Общия съд от 5 октомври 2011 г. по дело Romana Tabacchi/Комисия (T-11/06, Сборник, стр. II-6681), Решение на Общия съд от 5 октомври 2011 г. по дело Mindo/Комисия (T-19/06, Сборник, стр. II-6795), Решение на Общия съд от 9 септември 2011 г. по дело Alliance One International/Комисия (T-25/06, Сборник, стр. II-5741), Определение от 1 септември 2010 г. по дело Universal/Комисия (T-34/06), Решение на Общия съд от 5 октомври 2011 г. по дело Transcatab/Комисия (T-39/06, Сборник, стр. II-6831).

29 — Решение от 26 октомври 2000 г. на ЕСПЧ по дело Kudła с/у Полша, *Recueil des arrêts et décisions* 2000 XI, § 156 и 157.

30 — Решение по дело Gascogne Sack Deutschland, посочено в бележка под линия 24 по-горе, точка 81 и цитираната съдебна практика. Пълното изложение на съображенията на Съда по въпроса за произнасяне в разумен срок е в Решение по дело Gascogne Sack Deutschland, точки 80—103, Решение по дело Kendrion, посочено в бележка под линия 25 по-горе, точки 77—108 и Решение по дело GroupeGascogne, посочено в бележка под линия 26 по-горе, точки 66—97. Разглеждала съм този въпрос в заключението си по дело Gascogne Sack Deutschland, посочено по-горе, точки 128—141, дело Kendrion, посочено по-горе, точки 113—134, и много по-изчерпателно в Groupe Gascogne, точки 70—150. Тук ще се позовавам предимно на решението по дело Gascogne Sack Deutschland, за да е по-удобно и за да се избегнат повторения.

31 — Решение по дело Gascogne Sack Deutschland, посочено в бележка под линия 24 по-горе, точка 82 и цитираната съдебна практика.

41. Четвърто, предвид необходимостта да се осигури спазването на правилата на конкуренция в Европейския съюз Съдът не бива само поради съображението, че не е спазен разумен срок за постановяване на решение, да дава възможност на жалбоподателя да постави под съмнение основателността на глобата или размера ѝ, въпреки че всичките му възражения срещу констатациите относно размера на глобата и санкционираното с нея поведение са били отхвърлени[32]. По причини, които излагам по-нататък в точки 72—100 (първо основание на жалбата), 109—120 (второ основание на жалбата) и 125—129 (четвърто основание на жалбата), стигам до извода, че в настоящото производство по обжалване основанието по същество на Deltafina следва да бъде отхвърлено.

42. Оттук следва, че третото посочено от Deltafina основание не може да доведе до отмяна на обжалваното съдебно решение.

43. Доколкото Deltafina иска да се намали размерът на наложената му глоба, за да се отчетат финансовите последици, произтекли за него от прекомерната продължителност на производството пред Общия съд, следва да се напомни, че първоначално, в един подобен случай по дело Baustahlgewebe, Съдът уважава направеното искане и намалява размера на глобата по съображения за процесуална икономия и за да гарантира незабавно и ефективно отстраняване на последиците от допуснатото процесуално нарушение[33]. И обратно, по едно по-скорошно дело, Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH/Комисия[34], в което Комисията констатира злоупотреба с господстващо положение, но не налага глоба, Съдът приема, че неспазването от страна на Общия съд на разумен срок за постановяване на решение може да даде право да се иска обезщетение.

44. Deltafina не уточнява дали жалбата му се основава на Решение по дело Baustahlgewebe или пък иска обезщетение; дружеството не посочва също дали или в каква степен е претърпяло имуществени вреди. Струва ми се, че жалбата на Deltafina се основава имплицитно на подхода на Съда по дело Baustahlgewebe, а не представлява отделно искане за обезщетение на имуществени и/или неимуществени вреди. В периода между спирането и възобновяването на устната фаза на производството Съдът потвърждава, че искът за обещетение срещу Европейския съюз на основание член 268 ДФЕС и член 340, втора алинея ДФЕС съставлява ефективен и общоприложим способ за защита и санкция при такова нарушение[35]. Следователно искането на Deltafina трябва да се отхвърли, доколкото се основава на Решение по дело Baustahlgewebe. Ако Deltafina желае да предяви иск за обезщетение на вреди, това трябва да стане пред Общия съд[36].

45. Що се отнася до критериите, въз основа на които може да се прецени дали Общият съд се е произнесъл в разумен срок, този въпрос трябва да се преценява в зависимост от конкретните обстоятелства по делото, каквито са сложността на спора и поведението на страните[37]. Изброяването на приложимите критерии не е изчерпателно и преценката на разумния характер на посочения срок не изисква последователно разглеждане на обстоятелствата по конкретния случай от гледна точка на всеки от тези фактори, когато продължителността на производството се явява обоснована от гледна точка на един от тях. В този смисъл сложността на делото или забавянето му в резултат от поведението на жалбоподателя са обстоятелства, с които може да се обоснове на пръв поглед твърде дългият срок[38].

32 — Решение по дело Gascogne Sack Deutschland, посочено в бележка под линия 24 по-горе, точка 84 и цитираната съдебна практика.

33 — Решение по дело GascogneSackDeutschland, посочено в бележка под линия 24 по-горе, точка 86 и цитираната съдебна практика.

34 — Решение от 16 юли 2009 г. (C-385/07 P, Сборник, стр. I-6155, наричано по-нататък „Решение по дело Der Grüne Punkt“).

35 — Решение по дело Gascogne Sack Deutschland, посочено в бележка под линия 24 по-горе, точки 88 и 89.

36 — Решение по дело Gascogne Sack Deutschland, посочено в бележка под линия 24 по-горе, точка 90.

37 — Решение по дело Gascogne Sack Deutschland, посочено в бележка под линия 24 по-горе, точка 91. Вж. освен това точки 91—94 от заключението ми по дело Groupe Gascogne, посочено по-горе в бележка под линия 26.

38 — Решение по дело Gascogne Sack Deutschland, посочено в бележка под линия 24 по-горе, точка 92.

46. Прилагайки тези принципи към настоящия случай, на 19 януари 2006 г. Deltafina подава искане за отмяна на решението. С писмо от 26 юни 2006 г. Deltafina иска от Общия съд да разпореди на Комисията да представи пълния вариант на документ, приложен към писмената защита. С писмо от 22 ноември 2006 г. секретариатът на Общия съд уведомява Deltafina, че искането му е отхвърлено. Според Deltafina писмената фаза на производството приключва на 26 февруари 2007 г. Заседанието се провежда на 29 септември 2010 г., а съдебното решение е обявено на 9 септември 2011 г.

47. Общата продължителност на производството на първа инстанция е приблизително пет години и осем месеца, а между края на писмената фаза и заседанието изтичат близо 43 месеца. Продължителността на производството пред Общия съд не може да се обоснове с никое присъщо на делото Deltafina обстоятелство. Продължителността на периода между писмената и устната фаза на производството не може да се обясни нито със сложността на спора, нито с поведението на страните, нито с представянето на искания в хода на производството. По-конкретно, искането на Deltafina да бъде разпоредено представянето на държан от Комисията документ не оказва никакво въздействие върху периода на очевидно бездействие между приключването на писмената фаза и началото на устната фаза на производството. На Съда не е предоставена никаква информация, която да обяснява или обосновава този период.

48. Що се отнася по-конкретно до сложността на спора, е ясно, че макар да изискват задълбочена проверка, посочените основания не се отличават с изключителна трудност. Макар наистина редица от адресатите на спорното решение да го обжалват пред Общия съд, това обстоятелство не води до невъзможност да се обобщи преписката и да се подготви устната фаза на производството за по-малко от три години и седем месеца. Следва да се подчертае, че през това време Общият съд не предприема процесуално-организационни действия, които да прекъснат или забавят производството.

49. Поради тези обстоятелства стигам до извода, че производството пред Общия съд е проведено в нарушение на член 47, втора алинея от Хартата и че Общият съд не се е произнесъл в разумен срок. Това съставлява достатъчно съществено нарушение на правна норма, с която се предоставят права на частноправните субекти[39] и съответно пред Deltafina се открива възможност да предяви отделен иск за обезщетение за вреди, ако пожелае.

50. Тъй като обаче искането на Deltafina не може да доведе до отмяна на обжалваното съдебно решение, третото основание на жалбата трябва да бъде отхвърлено като неоснователно.

Първо и второ основание: резюме на релевантните откъси от обжалваното съдебно решение

51. Общият съд започва с разясняване на своя подход в точки 102—148 от обжалваното съдебно решение. Програмата за освобождаване от глоби или намаляване на техния размер е предназначена да предостави благоприятно третиране на предприятията, които сътрудничат на Комисията при разследвания на тайни картели. Следователно програмата за освобождаване от глоби или намаляване на техния размер цели разследването, наказването и постигането на възпиращ ефект относно практики, които са сред най-сериозните нарушения на правилата на конкуренцията. Тя се основава върху споразумение между Комисията и предприятията, които решават да сътрудничат с нея. Известието относно сътрудничеството от 2002 г. установява възможност за Комисията да предостави както освобождаване от глоби на първото предприятие, което сътрудничи на разследването, така и намаление на нейния размер за предприятията, които сътрудничат по-късно. В това отношение, присъщо на логиката на програмата за освобождаване от глоби или намаляване на техния размер е само един от

39 — Решение по дело Gascogne Sack Deutschland, посочено в бележка под линия 24 по-горе, точка 102 и цитираната съдебна практика.

членовете на картела да може да се възползва от освобождаване от глоба, като се има предвид, че търсеният ефект е да се създаде климат на несигурност сред картелите, насърчавайки оповестяването им на Комисията. Участниците в картела знаят, че само един от тях може да се ползва от освобождаване от глоба, като издаде останалите участници в нарушението и по този начин ги изложи на риска да им бъдат наложени глоби [40].

52. От Известието относно сътрудничеството от 2002 г. е видно, че процедурата по предоставяне на освобождаване от глоба на едно предприятие се състои от три отделни фази: (i) предприятието, което се стреми към освобождаване от глоба, се обръща към Комисията и ѝ предоставя доказателства относно твърдян картел, който засяга конкуренцията в Европейския съюз; (ii) след това, в зависимост от случая, Комисията преценява доказателствата в светлината на посочените в точка 8, буква а) или б) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г. условия и ако това предприятие е първото подало сигнал, което отговаря на тези условия, Комисията би могла да му предостави в писмена форма условно освобождаване от глоба; (iii) при приключване на административното производство, когато се приема окончателното решение, Комисията решава дали да предостави окончателно освобождаване от глоба. Такова се предоставя само ако в хода на цялото административно производство до момента на постановяване на окончателно решение въпросното предприятие отговаря на посочените в точка 11, букви а)—в) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г. [41] три кумулативни условия.

53. Що се отнася до обхвата на задължението за сътрудничество по Известието относно сътрудничеството от 2002 г., Общият съд посочва, че от самата формулировка на точка 11, буква а), и в частност от квалификацията на изискваното сътрудничество като „пълно, непрекъснато и експедитивно“, следва, че това задължение е съвсем общо, параметрите му не са точно определени и точният обхват на задължението може да бъде изяснен само в контекста на програмата за освобождаване от глоби или намаляване на техния размер. Според Общия съд думата „пълно“ означава, че сътрудничеството трябва да бъде цялостно, абсолютно и безрезервно, за да може във всяко окончателно решение да бъде предоставено освобождаване от глоба. Квалификацията на сътрудничеството на предприятието като „непрекъснато“ и „експедитивно“ означава, че то трябва да отговоря на две условия: (i) трябва да обхваща цялото административно производство, и (ii) трябва да бъде незабавно [42].

54. Общият съд разяснява, че в рамките на режима за освобождаване от санкции „сътрудничество“ означава истинско и цялостно съдействие. От постоянната съдебна практика е видно, че намаление на размера на глобата, основано на Известието относно сътрудничеството от 2002 г., може да бъде оправдано само когато предоставената информация и по-общо поведението на съответното предприятие могат да се разглеждат като проява на истинско съдействие [43]. Според Общия съд това съображение се прилага a fortiori към сътрудничеството, необходимо за да оправдае предоставянето на освобождаване от глоба, доколкото освобождаването представлява още по-благоприятно третиране в сравнение само с намаляването на глобата [44].

40 — Точки 103—110.

41 — Точки 111—115.

42 — Точки 124—126.

43 — Решение от 28 юни 2005 г. по дело Dansk Rørindustri и др./Комисия (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P и C-213/02 P, Recueil, стр. I-5425, точка 395, наричано по-нататък „Решение по дело Dansk Rørindustri“), Решение от 29 юни 2006 г. по дело Комисия/SGLCarbon (C-301/04 P, Recueil, стр. I-5915, точка 68, наричано по-нататък „Решение по дело SGL Carbon“) и Решение от 24 септември 2009 г. по дело Erste Group Bank и др./Комисия (C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P и C-137/07 P, Сборник, стр. I-8681, точка 281, наричано по-нататък „Решение по дело Erste Group Bank“), що се отнася до Известието относно сътрудничеството от 1996 г.

44 — Точки 127—130.

55. Освен това Общият съд посочва, че когато предприятие представи непълно или неточно изложение на фактите, неговото поведение не би могло да се счита като отличаващо се с действителен дух на сътрудничество по смисъла на тази съдебна практика [45]. Така предприятие, което иска да се ползва от освобождаване от глоба, не може да пропусне да уведоми Комисията за релевантни факти, които са му известни и които могат, макар и евентуално, да засегнат развитието на административното производство и ефикасността на разследването на Комисията. Преценката за наличие на поведение, отличаващо се с действителен дух на сътрудничество, може да бъде извършена само във връзка със съществуващите към момента на това поведение обстоятелства. От това следва, че не може да бъде извършено позоваване на евентуалната последваща констатация, че поведението, нарушаващо задължението за сътрудничество, не е предизвикало отрицателни последици за разследването на Комисията, за да се оправдае това поведение [46].

56. В светлината на тези съображения Общият съд констатира следните фактически обстоятелства.

57. Първо, Deltafina е пропуснало да уведоми Комисията за релевантни за разследването обстоятелства, а именно че нейният президент е разкрил по време на срещата на APTI от 4 април 2002 г., че то е подало заявление за освобождаване от глоба и че на 2 април 2002 г. правният консултант на Universal е направил същото по отношение на дружествата майки на някои от неговите конкуренти. Второ, Комисията не е била запозната с тези релевантни за разследването обстоятелства в продължение на повече от две години. Трето, от спорното решение и от преписката също така е видно, че по време на контактите между Deltafina и службите на Комисията в рамките на програмата за освобождаване от глоби или намаляване на техния размер, и в частност по време на срещата от 14 март 2002 г., страните изрично са обсъждали въпроса за укриване на заявлението на Deltafina за освобождаване от глоба, за да не бъдат предупредени конкурентите и да не бъде застрашена ефикасността на проверките. По-конкретно е ясно, че Комисията изрично е поискала от Deltafina да запази в тайна подаването на заявлението за освобождаване от глоба с оглед на намерението си да извърши проверки. Така Deltafina е знаело, че Комисията счита евентуално оповестяване на заявлението за освобождаване от глоба за релевантно обстоятелство, което най-малкото потенциално може да повлияе на доброто протичане на разследването. Четвърто, Deltafina не би могло да твърди, че не е знаело, че запазването на поверителността на заявлението за освобождаване от глоба се счита за важно условие за успеха на разследването [47].

58. Общият съд постановява, че предвид тези обстоятелства поведението, свидетелстващо за дух на действително сътрудничество, би изисквало Deltafina експедитивно да информира Комисията относно оповестяването на заявлението му за освобождаване от глоба [48].

59. Общият съд отхвърля твърдението на Deltafina, че Комисията е знаела, че то ще информира другите членове на картела относно заявлението за освобождаване от глоба на срещата на APTI на 4 април 2002 г. Общият съд констатира, че тъй като Комисията не е била в течение на намерението на Deltafina да направи такова оповестяване по своя инициатива, тя не би могла предварително да го приеме или разреши [49].

45 — Вж. в този смисъл следните откъси от решенията, посочени в бележка под линия 43 по-горе: Решение по дело Dansk Rørindustri, точка 397, Решение по дело SGLCarbon, точка 69 и Решение по дело Erste Group Bank, точка 283.

46 — Точки 131—134.

47 — Точки 135—146.

48 — Точки 147—149.

49 — Точки 151—153.

60. След това Общият съд разглежда изтъкнатите от Deltafina конкретни доводи, изведени от грешки, които опорочават спорното решение, по-специално относно твърдяното споразумение относно „основните правила“. Общият съд отхвърля твърдението на Deltafina, че от спорното решение или от приложените към преписката документи е видно, че Deltafina изрично и ясно е уведомило Комисията преди срещата на APTI, че на срещата ще оповести по своя инициатива заявлението си за освобождаване от глоба. Така нито докладът от срещата от 14 март 2002 г., изготвен от службите на Комисията, нито бележките, водени от един от представителите на Universal по време на тази среща, посочват, че Deltafina изрично е предупредило Комисията, че ще направи това оповестяване. Изготвените от представителя на Universal бележки показват, че Deltafina се е ограничило да подчертае затрудненията си да запази в тайна своето заявление за освобождаване от глоба, доколкото различно поведение по време на предстоящата среща на APTI в сравнение с това, което е имало на предходните срещи, би породило подозрения сред неговите конкуренти относно представянето на такова заявление за освобождаване от глоба. Общият съд отбелязва, че в отговор на поставен от него по време на съдебното заседание въпрос Deltafina по същество самò е признало, че по време на срещата със службите на Комисията на 14 март 2002 г. не ги е уведомило изрично, че ще оповести по своя инициатива заявлението си за освобождаване от глоба на срещата на APTI на 4 април 2002 г. Освен това няма приложен в преписката документ, от който да е видно, че по друг повод Deltafina предварително и изрично е уведомило Комисията, че ще направи такова изявление по своя инициатива [50].

61. В частност Общият съд разглежда приложените към преписката отделни бележки, водени по време на телефонния разговор на 22 март 2002 г. от представители на Deltafina и службите на Комисията (между г-н Jacchia за Deltafina и г-н Van Erps от службите на Комисията). Общият съд не приема довода на Deltafina, че по време на телефонния разговор то е уведомило Комисията, че ще оповести заявлението си за освобождаване от глоба [51].

62. Накрая Общият съд разглежда твърдението на Deltafina, че на срещата от 14 март 2002 г. се е споразумяло с Комисията относно определени „основни правила“. Според Deltafina основните части на твърдяното споразумение били, че Комисията е приела като неизбежно оповестяването на информация от Deltafina и че в замяна на това Deltafina е поело по-голяма тежест — да предостави още доказателства възможно най-бързо. При това положение Deltafina твърди, че е изпълнило задължението си за сътрудничество, доколкото предоставило изискваните от Комисията допълнителни сведения. Според Общия съд, дори да се приеме за правилна, тезата на Deltafina не би могла да обори извода, че като е пропуснало да уведоми Комисията за оповестяването на заявлението си за освобождаване от глоба, Deltafina е нарушило задължението си за сътрудничество. Поради това Комисията е в правото си да не предостави на Deltafina освобождаване от глоба в окончателното си решение.

63. Общият съд счита, че дори Комисията да е приела на срещата от 14 март 2002 г., че е невъзможно за Deltafina да укрие заявлението си за освобождаване от глоба (което е спорен въпрос), това не засяга констатацията, че в рамките на поведение, доказващо дух на действително сътрудничество, Deltafina би следвало незабавно да уведоми Комисията за обстоятелството, че действително е извършено оповестяване на заявлението за освобождаване от глоба. Същите съображения важат и в случай че Deltafina действително е било принудено да оповести заявлението си за освобождаване от глоба поради една от причините, изтъкнати в хода на административното производство, в частност в случай че то действително се е намирало, както твърди, в много „неудобно“ положение, поради което, предвид оправданата му загриженост да не наруши задължението си за преустановяване на нарушението съгласно точка 11, буква б) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г., то не е имало друг

50 — Точки 152—156.

51 — Точки 157—160.

избор, освен да оповести пред другите участници в картела заявлението си за освобождаване от глоба. Тъй като Deltafina е подало заявление за освобождаване от глоба, то при всички случаи остава обвързано от задължението за сътрудничество. Това изисква дружеството да уведомява незабавно Комисията за извършеното оповестяване. Също така, дори да се приеме за доказано, както сочи Deltafina, че то се е съобразило с „втората най-добра възможност“, уж договорена с Комисията, за да смекчи отрицателните последици от „неизбежното“ оповестяване, като предостави поисканите от Комисията сведения, това обстоятелство също не може да освободи Deltafina от задължението му експедитивно да уведоми Комисията за извършеното оповестяване на заявлението му за освобождаване от глоба [52].

Първо основание: грешка в преценката относно задължението за сътрудничество и нарушаване на правото на защита

Резюме на изложенията

64. Deltafina твърди, че Общият съд е нарушил правото му на защита, като не се е произнесъл по неговото главно основание, че от споразумението за установените на срещата от 14 март 2002 г. основни правила следва, че Deltafina е било освободено от задължението да укрива от другите членове на картела заявлението си за освобождаване от глоба. Следователно Deltafina не е нарушило задължението си за поверителност, като е оповестило този факт на срещата на APTI. Вместо това Общият съд заменил представените от страните основания със свои, като въвел ново: Deltafina нарушило задължението си за сътрудничество, като не е уведомило Комисията за оповестяването на заявлението си за освобождаване от глоба пред другите членове на картела. По този начин Общият съд излязъл извън рамките на своята компетентност, която е ограничена до преценка на спорното решение. Общият съд не може да замени основните правила, за които самите страни са се споразумели помежду си на срещата от 14 март 2002 г., с това, което той счита, че Deltafina е трябвало да направи, за да изпълни задължението си за сътрудничество. Освен това споразумението е имало договорен характер. В обжалваното съдебно решение има противоречия, които е невъзможно да бъдат отстранени.

65. Освен това Deltafina поддържа, че съдържанието на основните правила произтича от конкретните условия, за които се е споразумяло с Комисията. Позицията на Deltafina, че на срещата от 14 март 2002 г. е било освободено от задължението да запази поверителността, се подкрепя от доказателства от същото време, включително протокола от тази среща. Той показва, че в замяна на съгласието да освободи Deltafina от задължението му Комисията е наложила на предприятието по-обременяващи изисквания — да предостави необходимите за провеждане на разследването на картела сведения. Ако Общият съд бе разгледал протокола, щеше да установи, че Комисията е дала съгласието си за неизбежното оповестяване от Deltafina на заявлението му за освобождаване от глоба. От този протокол не е видно, че Deltafina е било задължено да уведоми Комисията, ако оповести, че е представило заявление за освобождаване от глоба. Впоследствие Комисията изобщо не е питала представителите на Deltafina по този въпрос. В действителност Комисията не проявила интерес към проблема. Тя обвинява Deltafina, че е оповестило съзнателно и по своя инициатива заявлението си за освобождаване от глоба. Нищо от протокола от срещата от 14 март 2002 г. обаче не показва, че оповестяването трябва да бъде несъзнателно и неизбежно, поради това че трета страна търси сведения.

52 — Точки 164—167.

66. Deltafina поддържа тезата, че задължението му да сътрудничи съгласно Известието относно сътрудничеството от 2002 г. не е същото като разгледаното преди това от Съда по дело Dansk Rørindustri [53]. Там предприятията, които са поискали благоприятно третиране, са били длъжни да предоставят на Комисията пълни и точни сведения относно наличието на нарушение на правилата на конкуренцията. При такива обстоятелства засегнатото предприятие не може да бъде освободено от задължението си за сътрудничество съгласно приложимото Известие относно сътрудничеството. За разлика от тях задължението на Deltafina е било за поверителност, задължение, от което то е могло да бъде освободено. Тази теза се потвърждава от точка 12, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2006 г. Deltafina добавя, че при всички случаи евентуалните съмнения относно съдържанието на договорените основни правила и условията на сътрудничество между него и Комисията трябва да бъдат в негова полза.

67. Комисията посочва, че първото основание на Deltafina е неоснователно. Тя не се е съгласявала да освободи Deltafina от задължението му да укрива заявлението за освобождаване от глоба. Общият съд е разгледал надлежно доводите на Deltafina по отношение на твърдяното споразумение с Комисията относно оповестяването на неговото искане за освобождаване от глоба и въз основа на фактическите обстоятелства констатирал, че няма такова споразумение. Следователно Общият съд не е нарушил правото на защита на Deltafina и не е излязъл извън пределите на своята компетентност, като се е произнесъл, че Deltafina е нарушило задължението си за сътрудничество.

68. Комисията оспорва твърдението на Deltafina, че Общият съд е обосновал решението си с нов мотив, който не е бил част от спорното решение. Пропускът на Deltafina да уведоми Комисията за оповестяването (твърдяното ново основание) се споменава в съображенията на това решение [54]. Вярно е, че Общият съд отдава повече значение на този конкретен пропуск от Комисията. Също както Общият съд обаче, и Комисията счита, че по този начин Deltafina е нарушило точка 11, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г. От пропуска на Deltafina следва, че то е продължило да се държи като член на картела и не е било в състояние да покаже дух на истинско и лоялно сътрудничество. Член 31 от Регламент № 1/2003 предвижда, че Общият съд има неограничена юрисдикция по отношение на определянето на санкции. В светлината на тази разпоредба не може да се твърди, че Общият съд е надхвърлил пределите на своята компетентност при преценката дали Deltafina е изпълнило задължението си за сътрудничество по Известието относно сътрудничеството от 2002 г.

69. Комисията изтъква, че Общият съд е отхвърлил довода на Deltafina, че за него не е било възможно да запази в тайна от другите членове на картела заявлението си за освобождаване от глоба, и е взел под внимание факта, че оповестяването е било направено съзнателно. Твърдението на Deltafina, че Комисията не е разяснила, че всяко оповестяване на заявлението за освобождаване от глоба пред други членове на картела не трябва да е съзнателно, е игра на думи и доводът на Deltafina е неоснователен.

70. Правилата на програмата за освобождаване от глоби се основават на Договора, вторичното законодателство и съобщенията на Комисията. Немислимо е служител на Комисията да определя различни „основни правила“ за всеки конкретен случай, който му е възложен. Ролята на служителите е да разясняват съдържанието на правилата, но при това те могат да изразяват своите виждания за начина, по който тези правила биха могли да се приложат във всеки конкретен случай. Затова Общият съд правилно е приел, че трябва да разгледа Известието относно сътрудничеството от 2002 г., за да установи кои разпоредби са приложими спрямо Deltafina. Комисията изтъква, че не би могла да разреши Deltafina да оповести заявлението си

53 — Посочено в бележка под линия 43 по-горе. Вж. също Решение по дело Erste Group Bank, посочено в същата бележка под линия.

54 — Вж. съображения 429, 449, 459 и 460 от спорното решение.

за освобождаване от глоба пред други членове на картела съгласно точка 12 от Известието относно сътрудничеството от 2006 г. Това Известие относно сътрудничеството е било неприложимо ratione temporis. При всички случаи жалбата е недопустима, доколкото с нея се иска нова преценка на фактическите обстоятелства.

71. Накрая, в случай че Съдът приеме първото основание на жалбата за допустимо и основателно, според Комисията той би трябвало да стигне до следните изводи: (i) Deltafina е нарушило задължението си за сътрудничество по точка 11, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г; (ii) като оповестило заявлението си за освобождаване от глоба пред други членове на картела, Deltafina изложило на риск ефикасността на проверките на Комисията; (iii) в рамките на програмата за освобождаване от глоби винаги съществува риск други членове на картела да станат подозрителни към колегите си; (iv) не е било невъзможно Deltafina да укрива заявлението си за освобождаване от глоба, но вместо това то избрало съзнателно да го оповести, което показва, че то продължило да се държи в разрез с правилата на конкуренцията.

Преценка

72. Първото основание на жалбата на Deltafina може най-общо да се раздели на три части: (i) Общият съд не се е произнесъл по главното основание на Deltafina, че Комисията го е освободила от задължението да укрива своето заявление за освобождаване от глоба съгласно договорените на срещата от 14 март 2002 г. основни правила; (ii) Общият съд заменил мотивите на спорното решение със свои, като е решил, че Deltafina е трябвало да уведоми Комисията, преди да оповести, че е подало заявление за освобождаване от глоба, и (iii) правото на защита на Deltafina е било нарушено.

73. Произнесъл ли се е Общият съд по главното основание на Deltafina?

74. Пред първата инстанция Deltafina изтъква, че три явни грешки са опорочили непредоставеното му освобождаване от глоба в спорното решение: първо, фактическа грешка, основана върху погрешната предпоставка, съгласно която италианските преработватели на суров тютюн не са били в течение на извършваното от Комисията разследване, второ, грешка в преценката на Комисията, доколкото е счела, че Deltafina е нарушило задължението си за сътрудничество, посочено в точка 11, буква а) от Известието за сътрудничеството от 2002 г., и трето, друга грешка в преценката, доколкото Комисията е счела, че като е оповестило своето заявление за освобождаване от глоба, Deltafina е компрометирало разследването.

75. В действителност Deltafina представя като свое главно основание изложеното на първа инстанция второ основание (относно задължението на предприятие за сътрудничество по смисъла на точка 11, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г.) и Deltafina възразява срещу начина, по който Общият съд разглежда това основание. Аз проверих искането на Deltafina за отмяна. Очевидно на първа инстанция Deltafina твърди, че на срещата от 14 март 2002 г. Комисията е приела, че е невъзможно Deltafina да укрива заявлението си за освобождаване от глоба от другите членове на картела. Според Deltafina по тази причина Комисията е настояла, че в замяна на съгласието ѝ да се оповестят тези сведения е още по-належащо Deltafina да ѝ предостави допълнителни сведения, необходими за извършването на разследванията (така наречените „основни правила“ или „правилата на играта“).

76. Според мен е правилно тълкуването на Общия съд, че основанието на Deltafina се отнася до посоченото в точка 11, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г. задължение за сътрудничество. В точки 90—93 от обжалваното съдебно решение Общият съд надлежно излага доводите на Deltafina, по-конкретно относно срещата от 14 март 2002 г. Той констатира, че Deltafina не е успяло да докаже, че е уведомило Комисията предварително за намерението си

да оповести по своя инициатива заявлението си за освобождаване от глоба на срещата на APTI[55]. Общият съд също разглежда конкретно твърдяното споразумение от срещата на 14 март 2002 г. относно основните правила[56].

77. Важно е обаче да се подчертае, че Общият съд не е проверил дали е имало (или не) такова споразумение. Той посочва, че *дори ако* Комисията и Deltafina са се споразумели по основни правила, както се твърди, обстоятелството, че Deltafina не е уведомило Комисията предварително за намерението си да оповести заявлението за освобождаване от глоба, съставлява нарушение на задължението за сътрудничество по точка 11, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г. Общият съд счита още, че никакви обстоятелства не могат да освободят Deltafina от последвалото задължение да уведоми експедитивно Комисията за извършеното оповестяване.

78. Съществото в случая е дали мотивите на обжалваното съдебно решение са непълни, тъй като Общият съд не е отговорил конкретно на довода на Deltafina, че според твърдяните основни правила то е било освободено от задължението си да укрива заявлението за освобождаване от глоба в замяна на това, че е приело по-тежко задължение — да предоставя сведения на Комисията (задължение, което то твърди, че е изпълнило).

79. Съгласно постоянната съдебна практика мотивите на съдебното решение трябва да излагат по ясен и недвусмислен начин съображенията на Общия съд, така че да дадат възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за взетото решение, а на Съда — да упражни своя контрол[57]. Задължението за мотивиране обаче не предполага Общият съд да излага изчерпателно и да посочва поединично всички представени от страните по спора съображения. Мотивите могат да бъдат и имплицитни, при условие че дават възможност на заинтересованите лица да се запознаят с причините, поради които Общият съд не е приел доводите им, а на компетентната юрисдикция — да разполага с достатъчно данни, за да упражни своя контрол[58].

80. Като отхвърля довода на Deltafina, че Комисията е знаела за предстоящото оповестяване на заявлението за освобождаване от глоба на срещата на APTI, Общият съд констатира, че Комисията не е била в течение на намерението на Deltafina да направи такова оповестяване по своя инициатива и не би могла предварително да го приеме или разреши[59].

81. Доводите на Deltafina, с които се стреми да постави под въпрос преценката на фактите от Общия съд, като оспорва констатациите относно записите от срещата от 14 март 2002 г. и последващите контакти между представителите на Deltafina и натоварения с преписката служител на Комисията, са недопустими. По този начин всъщност Deltafina се стреми да постигне преразглеждане на преценката на фактическите обстоятелства, а Съдът няма такама компетентност в рамките на обжалването[60].

82. Правилен ли е изводът на Общия съд, че Deltafina не е изпълнило задължението си за сътрудничество по смисъла на Известието относно сътрудничеството от 2002 г.?

55 — Точки 152—160 от обжалваното съдебно решение.

56 — Точки 163—167 от обжалваното съдебно решение.

57 — Решение от 15 януари 2014 г. по дело Комисия/Португалия (C-292/11, точка 72 и цитираната съдебна практика).

58 — Решение от 17 юни 2010 г. по дело Lafarge/Комисия (C-413/08 P, Сборник, стр. I-5361, точка 41 и цитираната съдебна практика).

59 — Точки 152—160 от обжалваното съдебно решение.

60 — Решение от 24 октомври 2013 г. по дело Kone и други/Комисия (C-510/11 P, точки 60—62 и цитираната съдебна практика).

83. Общият съд разяснява, че за да получи едно предприятие освобождаване от глоба, трябва да са изпълнени три кумулативни условия [61]. В настоящия случай въпросът засяга преценката на Общия съд дали сътрудничеството на Deltafina в хода на административното производство е било пълно, непрекъснато и експедитивно.

84. Считам, че в точки 124—132 от своето решение Общият съд правилно е описал обхвата на задължението за сътрудничество на дадено предприятие. От постоянната съдебна практика следва, че намаляване на основание на Известието относно сътрудничеството от 2002 г. може да бъде обосновано само когато може да се приеме, че предоставените сведения, и по-общо поведението на засегнатото предприятие, в това отношение показват истинско съдействие от негова страна [62]. Намаляване въз основа на споменатото известие всъщност може да бъде предоставено единствено когато поведението на съответното предприятие свидетелства за такъв дух на сътрудничество [63]. Не приемам довода на Deltafina, че този критерий не може да се приложи в случая, тъй като положението на Deltafina (задължение да укрива заявлението си за освобождаване от глоба) е различно от това на подало заявление за освобождаване от глоба предприятие в замяна на предоставяне на пълна и точна фактическа информация.

85. По мое мнение задължението за сътрудничество съгласно Известие относно сътрудничеството се прилага и за поведението на предприятие, което има задължение за запазване на поверителност. За да може да иска освобождаване от глоба, предприятието трябва да бъде на разположение на Комисията, за да покаже истинско сътрудничество. Следователно то трябва да я уведомява за всички релевантни факти, които са му известни и могат да засегнат развитието на административното производство и разследването на Комисията. Споразумението между Комисията и въпросното предприятие по смисъла на Известието относно сътрудничеството не е договор, нито е налице някаква принуда. Предприятието сътрудничи доброволно, но за да ползва освобождаване от глоба, сътрудничеството трябва да е безрезервно и пълно.

86. Трябвало ли е Общият съд в преценката си за обхвата на това задължение да установи дали Комисията се е съгласила, че вече не изисква Deltafina да укрива заявлението си за освобождаване от глоба?

87. Според мен отговорът на тази въпрос е, че това не е непременно така.

88. Общият съд е имал няколко възможности, когато е преценявал обхвата на задължението за сътрудничество. Могъл е да констатира (както твърди Комисията), че няма споразумение за освобождаване на Deltafina от задължението му да укрива заявлението за освобождаване от глоба. В такъв случай би било налице явно нарушение на задължението на предприятието да сътрудничи. С оглед на изчерпателността бих добавила, че предприятие в положението на Deltafina би трябвало да представи доказателства за решение, взето на подходящо равнище в рамките на Комисията, за да установи, че е постигнато такова споразумение.

89. Трябва да се има предвид възможността Deltafina да бъде глобено за сериозно нарушение на правилата на конкуренцията и съгласно принципа за индивидуалната отговорност е било длъжно да отговаря за това нарушение [64]. Независимо от това, по обяснени във въведението към Известието относно сътрудничеството от 2002 г. [65] причини, Комисията е могла да предостави освобождаване от тази санкция. В това отношение Комисията потвърдила условното освобождаване от глоба на Deltafina с писмо от 6 март 2002 г., подписано от члена на

61 — Вж. точка 13 по-горе.

62 — Решение по дело Erste Group Bank, посочено в бележка под линия 43 по-горе, точка 281.

63 — Пак там, точка 282.

64 — Пак там, точка 77.

65 — Вж. точка 11 по-горе, където са изложени мотивите за приемане на режима на намаляване на санкциите.

Комисията, отговорен за въпросите на конкуренцията по това време. В светлината на тези обстоятелства изявленията на длъжностно лице по време на среща или в последваща кореспонденция не биха могли да представляват категорично доказателство за съгласието на Комисията да променя фактор, който е от основно значение за установяване на сътрудничеството на предприятие по смисъла на режима за освобождаване от санкции. За да докаже, че Комисията се е съгласила да промени условията на споразумението по смисъла на Известието за сътрудничеството от 2002 г., въпросното предприятие е трябвало да получи подписано на подходящо равнище официално потвърждение от Комисията. По мое мнение това е можело да направи същото лице, потвърдило предоставянето на условно освобождаване от глоба (или неговия приемник). Според мен това следва от значението, което се придава на взетите в контекста на режима за освобождаване от санкции решения, и от необходимостта да се гарантира, че тези решения са надеждни, както и да се даде на заявителите необходимата сигурност, която гарантира последователно прилагане на режима за освобождаване от санкции. Това не би било така, ако всяко длъжностно лице на Комисията можеше да променя условията, при които се предоставя освобождаване от глоба, без споразумението да е потвърдено от висшестоящите в Комисията.

90. Deltafina се е позовава на петото тире от точка 12, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2006 г., съгласно което предприятието сътрудничи истински, пълно, непрекъснато и експедитивно от момента на подаване на заявлението и в течение на административното производство на Комисията, като по-специално не разкрива факта, че е подало заявление или каквото и да е от съдържанието на заявлението, преди Комисията да е издала изложение на възраженията по този случай, освен ако е уговорено друго. Известието относно сътрудничеството от 2006 г. обаче не е било приложимо ratione temporis и аз ще се въздържа да разглеждам по-нататък как точно следва да се тълкуват неговите формулировки.

91. Дори ако Общият съд беше констатирал твърдяното от Deltafina наличие на споразумение, което позволява да се оповести заявлението за освобождаване от глоба, той нямаше да е длъжен да стигне до извода, че задължението за сътрудничество е изпълнено по смисъла на Известието относно сътрудничеството от 2002 г. От широките параметри на задължението за сътрудничество следва, че при разглеждането на случая Общият съд има право да установи други елементи на това задължение и да реши дали заявителят за освобождаване от глоба ги е удовлетворил.

92. В настоящия случай Общият съд допуска възможността твърдението на Deltafina да е вярно, като приема, че основните правила може и да *са били* договорени, както твърди това дружество [66]. Независимо от това той е на мнение, че Deltafina е нарушило задължението за сътрудничество по точка 11, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г., тъй като е оповестило заявлението си за сътрудничество пред други членове на картела, без предварително да уведоми за това службите на Комисията. Така Общият съд установява елемент на задължението за сътрудничество, който според него Deltafina категорично не е изпълнило.

93. Вярно е, че обжалваното съдебно решение щеше да е по-пълно, ако Общият съд най-напред беше установил дали всъщност има споразумение за освобождаване на Deltafina от задължението да укрива заявлението си за освобождаване от глоба. Липсата на такава констатация обаче не опорочава мотивите на Общия съд.

94. Според мен мотивите на обжалваното съдебно решение са достатъчно ясни и разбираеми, за да обосноват надлежно заключението на Общия съд, и затова отговарят на изискванията за изложение на мотиви.

66 — Точки 164—167 от обжалваното съдебно решение.

95. Общият съд посочва недвусмислено, първо, че Deltafina изобщо не е информирало Комисията за намерението си да оповести заявлението. Второ, Deltafina е било длъжно да сътрудничи пълно, непрекъснато и експедитивно, за да покаже истинско сътрудничество по смисъла на точка 11, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г. Трето, Deltafina е нарушило това задължение, като не е уведомило Комисията предварително или дори незабавно след оповестяването. Четвърто, въпросът дали са били договорени основни правила, както твърди Deltafina, не може да е определящ, защото е ясно, че Deltafina не е уведомило незабавно Комисията за оповестяването — това обстоятелство става явно за пръв път при изслушването пред отговорния за това служител около три години по-късно.

96. Според мен Общият съд тълкува правилно същността на главното основание на Deltafina — като приема, че то е насочено срещу отказа на Комисията да му предостави освобождаване от глоба — както и значението и обхвата на задължението за сътрудничество по смисъла на Известието относно сътрудничеството от 2002 г. Общият съд се ограничава до приемливо тълкуване на това основание, като подчертава неизпълнението от страна на Deltafina на конкретен елемент от това задължение. Следователно Общият съд не е заменил посочените в спорното решение основания със свои.

97. При разглеждането на това основание Общият съд установява взетите предвид от Комисията фактически обстоятелства. Наистина Общият съд подчертава, че Deltafina не е уведомило незабавно Комисията за оповестяването. Този факт обаче е релевантно обстоятелство в спорното решение. След това Общият съд преценява значението на задължението за сътрудничество по точка 11, буква а) от Известието относно сътрудничеството от 2002 г., както е направила и Комисията [67]. Ето защо мисля, че Общият съд не е основал своето решение на нови мотиви, които не са били част от спорното решение.

98. Принципът на състезателност е част от правото на защита, което е основен принцип на правото на Съюза [68]. Самият съд трябва да спазва принципа на състезателност, по-специално когато решава спор въз основа на съображение, което разглежда служебно [69]. Затова, за да бъдат изпълнени изискванията, свързани с правото на справедлив процес, е необходимо страните да са се запознали и да могат да обсъждат в състезателно производство както фактическите, така и правните обстоятелства, които са от решаващо значение за изхода на спора [70].

99. Спазено ли е правото на защита на Deltafina?

100. Производството пред Общия съд засяга значението и обхвата на задължението за сътрудничество. Тези два въпроса съставляват част от главните основания на Deltafina и следователно то е имало достатъчно добра възможност да изложи гледната си точка по всички релевантни фактически и правни въпроси на първа инстанция.

101. Освен това Общият съд не е взел решение по производството въз основа на служебно разгледано ново основание. Той по-скоро (i) установява представените от Deltafina основания; (ii) установява релевантните мотиви в спорното решение и (iii) тълкува задължението за сътрудничество по Известието относно сътрудничеството от 2002 г. По тези въпроси Deltafina е представило становище писмено и устно. Следователно не е имало нарушение на правото на защита на Deltafina и аз стигам до извода, че първото основание на жалбата не е основателно.

67 — Вж. съображение 431 и сл. от на спорното решение.

68 — Решение от 2 декември 2009 г. по дело Комисия/Ирландия и др. (C-89/08 P, Сборник, стр. I-11245, точка 50). Вж. също Решение от 18 юли 2013 г. по дело Комисия/Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P и C-595/10 P, точки 97 и 98).

69 — Решение по дело Комисия срещу Ирландия и др., посочено в бележка под линия 68 по-горе, точка 54.

70 — Решение по дело Комисия/Ирландия и др., посочено в бележка под линия 68 по-горе, точка 56. Вж. също Решение от 14 март 2013 г. по дело Viega/Комисия (C-276/11 P, точка 35).

Второ основание: нарушение на Процедурния правилник по отношение на призоваване и разпит на свидетели

102. Второто основание на жалбата се отнася до начина, по който Общият съд е разгледал доказателствата във връзка с твърдяните основни правила, установени на срещата от 14 март 2002 г., и до това дали тези доказателства са били събрани правилно и дали е било нарушено правото на Deltafina на справедлив процес.

Резюме на изложенията

103. Deltafina твърди, че призоваването и разпитът на свидетели трябва да се извършват в съответствие с Процедурния правилник на Общия съд. На заседанието на 29 септември 2010 г. в нарушение на правилника Общият съд изслушал свидетелски показания на двама свидетели — г-н Reher (адвокатът на Deltafina) и г-н Van Erps (служител на Комисията, натоварен с преписката). И двамата свидетели са дали показания относно срещата от 14 март 2002 г., по-конкретно относно твърдяното споразумение за основните правила. Общият съд обаче не предприел действия за събиране на доказателства по член 65 от своя процедурен правилник и не разпоредил установяване на факти със свидетели съгласно член 68 от същия. Освен това няма запис на дадени от г-н Reher показания (докато показанията на г-н Van Erps са отразени в текста на съдебното решение)[71]. В протокола от заседанието пред Общия съд доказателствата се описват като „обмен на становища“.

104. От показанията на г-н Van Erps Общият съд установил, че Deltafina не е посочило ясно нито на срещата от 14 март 2002 г., нито в последвалия телефонен разговор между г-н Van Erps и г-н Jacchia (друг адвокат на Deltafina) на 22 март 2002 г., че ще оповести по своя инициатива заявлението си за освобождаване от глоба на срещата на APTI. Ако Комисията била разбрала за това намерение на Deltafina, тя нямало да даде съгласието си. Общият съд обаче не изслушал спомените на г-н Jacchia за тези събития, въпреки че той присъствал в залата.

105. Общият съд неправилно придал по-голяма тежест на дадените около осем години след събитията свидетелски показания на г-н Van Erps, отколкото на направените от г-н Jacchia относно разговора му с Комисията по онова време записки. Ето защо Общият съд нарушил признатите на Deltafina права по член 6, параграф 1 и параграф 3 от ЕКПЧ и член 47 от Хартата на справедлив процес и достъп до способи за осигуряване на защитата му. От това следва, че обжалваното съдебно решение е опорочено от грешка в правото.

106. Комисията счита, че второто основание трябва да се отхвърли.

107. Според нея нито г-н Van Erps, нито г-н Reher са били изслушани като свидетели. Те били изслушани по-скоро в качеството им на представляващи страните в производството. Независимо че само адвокати и представители (както е посочено в мандата ad litem) участват в устната фаза на производството, други лица могат да се обърнат към Съда със съгласието и на двете страни. Тази практика улеснява производството, тъй като дава възможност на Съда да изслуша пряко лица със съответните знания и информация и се избягва необходимостта адвокатите и представителите постоянно да получават указания, когато се разглеждат технически или сложни въпроси. Това е приета практика, която не е била санкционирана от Съда.

71 — Вж. точка 159 от обжалваното съдебно решение.

108. Според Комисията, дори г-н Reher и г-н Van Erps да са били изслушани като свидетели, оплакването на Deltafina би било или недопустимо, или неоснователно, защото по това време Deltafina не е повдигнало възражения пред Общия съд. Освен това Deltafina не поискало Общият съд да изслуша показанията на г-н Jacchia (който всъщност се явява в качеството на правен консултант на Deltafina).

109. При всички случаи Общият съд разполага с широки правомощия да реши каква тежест да придаде на представените му доказателства и преценката му в това отношение не може да бъде оборена в рамките на обжалване. Дори ако Съдът приеме доводите на Deltafina за основателни, в светлината на другите разгледани доказателства и установените от Общия съд факти резултатът от производството би бил същият.

Преценка

110. Оплакването, че обжалваното съдебно решение е опорочено от грешка в правото, защото решението на Общия съд се основава на получени в нарушение на собствения му процедурен правилник показания, не може да доведе до отмяна на обжалваното съдебно решение, освен ако Deltafina може да докаже, че е имало процесуално нарушение, което е засегнало неблагоприятно неговите интереси[72].

111. Съгласно член 65 от Процедурния правилник Общият съд може да събира доказателства, в това число свидетелски показания. Член 68, параграф 1 гласи, че Общият съд може, служебно или по искане на една от страните, да разпореди някои факти да бъдат установени със свидетели. Показанията се дават под клетва.

112. Не е възможно да се установи точно какво се е случило на заседанието без транскрибиране на устната фаза на производството[73]. Не се спори обаче по следните факти. Г-н Reher и г-н Van Erps са участвали в срещата от 14 март 2002 г. и Общият съд е изслушал съответните им спомени от това събитие. Протоколът от заседанието на 29 септември 2010 г. описва този процес като „обмен на становища“. Общият съд не е изслушал г-н Jacchia относно срещата от 14 март 2002 г. или последвалия телефонен разговор с г-н Van Erps на 22 март 2002 г. Съдът обаче е изслушал спомените на г-н Van Erps за този разговор[74]. Нито Deltafina, нито Комисията са поискали Съдът да разпореди призоваване и разпит на свидетели и Общият съд не е направил това служебно. Не са предприети и никакви действия за събиране на доказателства съгласно член 65. Изглежда изявленията на г-н Reher и г-н Van Erps не са направени под клетва[75].

72 — Решение от 2 октомври 2003 г. по дело Corus UK/Комисия (C-199/99 P, Recueil, стр. I-11177, точка 30).

73 — Действащият процедурен правилник на Общия съд не предвижда достъп на страните до запис или транскрибиране на производството. Член 63 позволява на страните само да се запознаят с протокола от заседанието в секретариата и да получат преписи за своя сметка. Член 68, параграф 6 (който предвижда секретарят да изготви протокол, в който се възпроизвеждат показанията на свидетеля) се прилага само когато Общият съд е разпоредил определени факти да бъдат установени със свидетели съгласно член 68, параграф 1, което в случая не е така. Член 85 от действащия процедурен правилник на Съда гласи: „При надлежно мотивирано искане председателят може да разреши на страна или заинтересован субект по член 23 от Статута, която/който е участвал(а) в писмената или устната фаза на производството, да прослуша в помещенията на Съда звукозаписа от съдебното заседание за изслушване на устните състезания на езика, използван в това съдебно заседание от изказалото се лице“. Преработеният проект на процедурен правилник на Общия съд (понастоящем представен в Съвета за разглеждане и на разположение на [http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=BG&t=PDF&gc=true&sc=false&f=ST%207795%202014%20INIT] вече съдържа нов член 115, който възпроизвежда mutatis mutandis член 85 от Процедурния правилник на Съда, и който (ако бъде приет) би позволил на страните, ако считат за необходимо, да поискат да прослушат звукозаписа от съдебното заседание пред Общия съд в случай като настоящия. В нито един от двата процедурни правилника обаче не се съдържа конкретна разпоредба по въпроса дали Съдът може да поиска достъп до запис или до транскрибирана версия на заседанието пред Общия съд в рамките на производството по обжалване.

74 — Вж. точка 159 от обжалваното съдебно решение.

75 — Това мое заключение се основава на: (i) липсата на определение за призоваване на свидетели съгласно член 68 от Процедурния правилник на Общия съд; (ii) липсата на какъвто и да било протокол за доказателства по член 68, параграф 6 от Процедурния правилник на Общия съд и (iii) липсата на позоваване, в протокола от заседанието, на положена клетва от г-н Reher или г-н Van Erps.

113. Съгласно установената съдебна практика Общият съд разполага с широки правомощия да реши дали е необходимо да се допълни информацията, с която разполага[76].

114. Според мен по време на заседанието вероятно г-н Reher и г-н Van Erps са били помолени да съдействат на Общия съд. Нито Deltafina, нито Комисията са възразили срещу изслушването им от Общия съд по време на устната фаза на производството. Никоя от страните не е твърдяла, че правото ѝ на справедлив процес би могло да бъде нарушено, тъй като г-н Reher и г-н Van Erps са давали показания без надлежно уведомяване и в разрез с Процедурния правилник на Общия съд. В протокола от заседанието също не е указано, че някоя от страните се е оплакала от липса на възможност да оспори тези показания. Изглежда и двете страни тогава са приели подхода на Общия съд, без да протестират.

115. В какво качество г-н Reher и г-н Van Erps допълват информацията пред Общия съд, не е ясно. Очевидно те не са били свидетели във формален смисъл. Нищо не подсказва обаче, че те са предоставили на Общия съд нова техническа информация или че са разяснили информация, която вече е била в преписката. Според мен предоставената от тях информация не попада в онази категория информация, срещу която не може да се възрази, описана от Комисията в нейните доводи. Става дума за положения, при които Съдът е изправен пред неясен момент и, често по покана от самия Съд, придружаващите съответните правни екипи експерти отговарят пряко на въпросите на Съда. Това улеснява производството, като се избягва шепненето (понякога френетично) между експерта и адвоката, който приема указания и след това предава на Съда подадената от експерта информация. В такива случаи действително е особено разумно Съдът да задава въпроси директно на експертите и да получава отговори директно от тях.

116. Струва ми се обаче, че нито г-н Reher, нито г-н Van Erps са дали информация относно някои факти и съответното им тълкуване, а именно: (i) били ли са договорени основни правила на срещата от 14 март 2002 г; (ii) съгласила ли се е Комисията Deltafina да оповести заявлението си за освобождаване от глоба; (iii) потвърдено ли е било това споразумение в последвалите разговори и (iv) уведомило ли е Deltafina предварително Комисията за намерението си да оповести своето заявление за освобождаване от глоба на срещата на APTI. Първите три от тези елементи са били спорни[77] (доколкото разбирам, отговорът на четвъртия въпрос по общо съгласие е бил отрицателен)[78]. Нито един от тях не представлява нещо, което бих нарекла техническа информация.

117. Не виждам причина Общият съд да не може да призове свидетели, служебно или по искане на някоя от страните. Това би било от полза за Deltafina, като би му дало възможност да определи ясно каква е ролята на неговия адвокат, г-н Jacchia, който е бил упълномощен да се явява пред Общия съд (и действително го е правил), но евентуално би могъл да даде и релевантни показания относно разговорите с Комисията в периода преди срещата на APTI. (Спирам, за да отбележа, че трудно мога да си представя как Deltafina би могло — както то твърди — да очаква, че той е трябвало да поеме втора роля и да даде показания в заседание, в което се явява като правен консултант.)

118. Когато релевантни за изхода на делото фактически обстоятелства, по които трябва да се вземе решение, са спорни, правилният подход трябва да бъде изслушване на показания в съответствие с Процедурния правилник на Общия съд, тъй като една от неговите цели е да гарантира правото на справедлив процес. Затова считам, че Общият съд е извършил процесуално нарушение, като е изслушал г-н Reher и г-н Van Erps.

119. Засегнати ли са интересите на Deltafina от това нарушение?

76 — Решение по дело Der Grüne Punkt, посочено в бележка под линия 34 по-горе, точки 163 и 164.

77 — Вж. в частност, точки 89—97 от доклада относно съдебното заседание на Общия съд.

78 — Вж. точка 138 от обжалваното съдебно решение.

120. Не се оспорва, че Deltafina изобщо не е уведомило Комисията за оповестяването на заявлението за освобождаване от глоба пред други членове на картела, било то преди или след срещата на APTI[79]. Освен това Общият съд се позовава на документи от преписката, включително записите от срещата от 14 март 2002 г. и телефонния разговор от 22 март 2002 г., за да констатира, че Deltafina не е уведомило изрично и предварително Комисията, че ще направи това оповестяване[80]. Следователно не е било необходимо Общият съд да се позовава на изложенията на г-н Reher и г-н Van Erps[81] по време на заседанието, за да установи нарушението на Deltafina на задължението за сътрудничество по Известието относно сътрудничеството от 2002 г.[82]

121. От това следва, че процесуалното нарушение, допуснато от Общия съд, тъй като изслушал г-н Reher и г-н Van Erps, не е засегнало интересите на Deltafina, че правото на Deltafina на справедлив съдебен процес не е нарушено и че в това отношение обжалваното съдебно решение не е опорочено от грешка в правото. Следователно второто основание на жалбата е неоснователно.

Четвърто основание: нарушение на принципа на равно третиране при изчисляване на намаляването на глобата на Deltafina

122. В заседанието пред Общия съд Deltafina за първи път изтъква основание, изведено от това, че Комисията нарушила принципа на равно третиране. Четвъртото основание на жалбата на Deltafina пред Съда е представено при условията на евентуалност. В него се иска Съдът да отмени съдебното решение на Общия съд и да увеличи съществено намалението от 50 %, предоставено на Deltafina за сътрудничеството с Комисията по време на административното производство. Според Deltafina тук Общият съд е допуснал грешка в правото, като е приел, че новото основание е недопустимо по член 48, параграф 2 от Процедурния правилник на Общия съд[83].

Резюме на изложенията

123. Deltafina счита, че няма пречка по време на заседанието Общият съд да разглежда нови основания, свързани с изчисляването на глоби, тъй като подобни въпроси са в обхвата на неограничената компетентност на Общия съд по отношение на санкциите[84]. Освен това отказът на Общия съд да се произнесе по новото основание на Deltafina е бил особено несправедлив, тъй като Решение по дело Nintendo[85], на което се позовава Deltafina, е било на разположение едва след приключване на писмената фаза на производството.

124. Deltafina твърди, че има по-голям принос в административното производство, отколкото Dimon Italia, в две отношения: (i) предоставило е по- качествена информация и (ii) то е първото предприятие, сътрудничило на Комисията. Следователно Комисията допуснала явна грешка в преценката, като предоставила на Deltafina и на Dimon Italia еднакъв процент намаление на съответните им глоби.

79 — Вж. точка 138 от обжалваното съдебно решение.

80 — Точки 152 и 153 от обжалваното съдебно решение.

81 — Точки 155 и 159 от обжалваното съдебно решение.

82 — Точка 160 от обжалваното съдебно решение.

83 — Точка 310 от обжалваното съдебно решение.

84 — Deltafina се позовава на Решение на Общия съд от 7 юни 2011 г. по дело Arkema France и др./Комисия (T-217/06, Сборник, стр. II-2593, наричано по-нататък „Решение по дело Arkema“).

85 — Решение от 30 април 2009 г. по дело Nintendo и Nintendo of Europe/Комисия (T-13/03, Сборник, стр. II-947, наричано по-нататък „Решение по дело Nintendo“).

125. Комисията счита, че четвъртото основание на жалбата е явно неоснователно. Принципът на равно третиране, изложен в Решение по дело Nintendo, не е ново правно или фактическо обстоятелство, възникнало в хода на производството. Според постоянната съдебна практика съдебно решение, което само потвърждава съществувало при подаването на иск/жалба правно положение, не представлява ново обстоятелство, от което възниква ново основание [86]. Принципът на равно третиране при намаляване на глоби не е приложен за пръв път в делото Nintendo [87]. Освен това Deltafina и Dimon Italia не са в сходно положение и затова са третирани различно. В случая на Deltafina Комисията е отказала освобождаване от глоба (което било предоставено условно) и е решила да наложи глоба. Тази глоба след това е била намалена с 50 %, защото въпреки това е имало някакво сътрудничество. На Dimon Italia изобщо не е предоставяно освобождаване от глоба, но Комисията е намалила глобата му с 50 %, защото е сътрудничило на разследването на Комисията.

Преценка

126. Според мен Общият съд правилно се е произнесъл, че новото основание на Deltafina, представено на заседанието, е недопустимо.

127. Първо, принципът на равно третиране не е нов. Той е един от общите принципи на правото на Съюза [88]. Второ, според постоянната съдебна практика Общият съд има неограничена компетентност да се произнася по размера на наложени на предприятия за нарушения на правото на Съюза глоби и упражняването на тази компетентност при определяне на глобите не може да води до дискриминация между участвали в картел предприятия [89]. Трето, ясно е също така, че когато преценява сътрудничеството на предприятия по време на започнато във връзка със забранено споразумение административно производство, Комисията трябва да спазва принципа на равно третиране, който според постоянната съдебна практика е нарушен, когато сходни положения се третират по различен начин или различни положения се третират по еднакво, освен ако това не е обективно обосновано [90]. Четвърто, Съдът вече е имал повод да разгледа положението на предприятия, които твърдят, че заслужават по-голямо намаление заради сътрудничество, защото не са оспорвали нарушението или защото са били първи при разкриването на картел пред Комисията по режима за освобождаване от санкции [91].

128. Въз основа на тези съображения не приемам, че от делото Nintendo е възникнал нов правен въпрос. Според Комисията потвърждаването на съществуващ правен принцип не съставлява ново правно или фактическо обстоятелство по смисъла на член 48, параграф 2 от Процедурния правилник.

129. Не съм съгласна също с начина, по който Deltafina тълкува решението на Общия съд по делото Arkema [92]. В него Общият съд е приел, че не е необходимо да се проверява дали жалбоподателят е повдигнал нов въпрос, защото основанието е било явно неоснователно. Общият съд *не се е* произнесъл, че няма пречка да разгледа ново правно основание, когато става въпрос за неограничената му компетентност по отношение определянето на глоби.

86 — Решение от 1 април 1982 г. по дело Dürbeck/Комисия (C-11/81, Recueil, стр. 1251, точка 17).

87 — Вж. например Решение от 27 февруари 1997 г. по дело FFSA и др./Комисия (T-106/95, стр. II-229, точка 57, наричано по-нататък „Решение по дело FFSA“).

88 — Вж. Решение от 16 декември 2008 г. по дело Arcelor Atlantique и Lorraine и други (C-127/07, Сборник, стр. I-9895, точка 23 и цитираната съдебна практика).

89 — Решение от 25 януари 2007 г. по дело Salzgitter Mannesmann/Комисия (C-411/04 P, точка 68 и цитираната съдебна практика).

90 — Решение по дело Salzgitter Mannesmann/Комисия, посочено в бележка под линия 89 по-горе, точки 68—72 и цитираната съдебна практика.

91 — Вж. например Решение по дело Dansk Rørindustri, посочено в бележка под линия 43 по-горе, точки 407—414 и (в съдебната практика на Общия съд) Решение по дело FFSA, посочено в бележка под линия 87 по-горе, точка 57.

92 — Посочено в бележка под линия 84 по-горе, точки 247—250.

130. Следователно стигам до извода, че четвъртото основание от жалбата на Deltafina е недопустимо.

Съдебни разноски

131. Съгласно член 137 във връзка с членове 138, 140 и 184 от Процедурния правилник като загубила делото по всички основания страна Deltafina следва да бъде осъдено да плати съдебните разноски.

Заключение

132. Предвид всички гореизложени съображения предлагам на Съда:

— да отхвърли жалбата, и

— да осъди Deltafina да заплати съдебните разноски.